

ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΠΕΡΙ ΜΟΥΣΙΚΩΝ

Πώς παρούσασε στους αναγνώστας του τόν 'Ιωάννη Μπράμς ὁ Ροβέρτος Σούμαν.

Μοῦ συνέβη συχνά, παρά τὴν κουραστικὴ παραγωγικὴ μου ἐργασία, νὰ αἰσθανθῶ εὐχάριστες δυνατές συγκινήσεις. Ἐβλεπα νὰ παρουσιάζονται στὴ μουσικὴ νέα ταλέντα σημαντικά, νὰ προβάλλουν νέες δυνάμεις, ὅπως ἀποδεικνύεται ἄλλως τε ἀπὸ τοὺς τόσοις καλλιτέχνας τῆς νέας γενεᾶς, μὲ τίς μεγάλες ἐπιδιώξεις, ποὺ ἢ δρᾶσις τοὺς δυστυχῶς δὲν εἶνε γνωστὴ παρά σὲ στενότερους κάτω κύκλους. Καὶ ἐνῶ παρακολουθοῦσα μὲ τὴ μεγαλύτερη χαρὰ, γιὰ τίς ἐπιτυχίες τους, τὴν ἐξέλιξι αὐτῶν τῶν ἐκλεκτῶν, ἔλεγα καὶ περίμενα πὼς ὕστερα ἀπὸ ἓνα τέτοιο πρόλογο, θὰ παρουσιαζόταν, δὲν μποροῦσε παρά νὰ παρουσιασθῇ, ἐκεῖνος ποὺ θὰ εἶδεν κατὰ τρόπον ἰδεῶδη τὴν τελειότερη ἐκφρασι τῆς ἐποχῆς του, ἐκεῖνος, ποὺ θὰ ἦταν προωρισμένος νὰ μᾶς προσφέρῃ τὴ μεγαλοφυᾶ του, ὄχι ξεδιπλώνοντάς την λίγο—λίγο, ἀλλὰ ὅλη μονομιᾶς, ὅπως κάποτε εἶχεν ἀναπηδῆσεν πάνοπλη ἡ Ἀθηνᾶ ἀπὸ τὴν κεφαλὴ τοῦ Κρονίωνος. Καὶ παρουσιάσθηκε. Ἐνα αἶμα νεανικό, ἕνας ποὺ σὸ ἴκνον του φρουροῦσαν ἦρωες καὶ ἄριστες. Ὀνομάζεται Ἰωάννης Μπράμς, ἦρθε ἀπὸ τὸ Ἄμβουργον, ὅπου ἐζῶσε ὡς τώρα δημιουργώντας ἀθόρυβα στὴν ἡσυχία τοῦ θαμποῦ του περιβάλλοντος, μαθητῆς ἐνός λαμπροῦ ἐνθουσιώδους δασκάλου (τοῦ Ἐντουάρντ Μάρσεν) ποὺ τὸν καθωδήγησε νὰ κατανοήσῃ ὅλους τοὺς θεομοῖς τῆς τέχνης. Μοῦ τὸν συνέστησε πρὸ ὀλίγου ἕνας ἀπὸ τοὺς γνωστότερους καλλιτέχνας. Ἐχει ἀκόμη καὶ ἡ ἐξωτερικὴ του ἐμφάνισις, ὅλα ἐκεῖνα τὰ χαρακτηριστικά, τὰ ὁποῖα προδίδουν καὶ ἀναγγέλλουν: «Νὰ τος ὁ ἀνεμεινόμενος!» Ὅταν κᾶθησε σὸ πιάνο ὄρχισε νὰ μᾶς ἀποκαλύπτῃ σφαιρῆς θαυμαστές. Μᾶς παρέσυρε σὲ κόσμους ὀλοένα μαγικότερους. Κοντὰ σ' ὅλα ἦταν καὶ αὐτὸ τὸ παιζιμὸ τοῦ μεγαλοφυῆς!

Μ' αὐτὸ μετέβαλλε τὸ πιάνο σὲ ὀρχήστρα ὀλόκληρη ποὺ ἀνηχοῦσε πότε σὲ πνευμένο καὶ πότε σὲ χαρούμενο καὶ ἐνθουσιαστικὸ τόνο. Ἐπαίξε σονάτες,—περισσότερο πεπλοφορεμένες συμφωνίες—τραγούδια ποὺ ἐνοιῶθες τὴν ποιήσῃ τους χωρὶς νὰ ξέρῃς τοὺς στίχους τους, μὲ μιά βαθεῖα μελωδία ποὺ πνεύοσε μέσα τους ὡς τὸ τέλος τους, κομμάτια γιὰ πιάνο αὐτοτελῆ, μὲ ἀφάνταστη χάρι στὴ φόρμα, ποὺ σκέπαζε μιά δαιμονιώδη, θάλεγε κανεῖς, φύσι, ἔπειτα σονάτες γιὰ βιολί καὶ πιάνο, κουαρτέττα γιὰ ἔγχωρα, καὶ ὅλα τόσο διαφορετικὰ τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο, ποὺ ἐνόμιζες, πὼς τὸ καθένα ἀνάβλυζε ἀπὸ διαφορετικὴ πηγὴ. Καὶ ὡς τόσο σὸ τέλος ἐνοιῶθες πὼς ὅλα ἐνώνονταν σ' ἓνα πλατὸ ποτάμι ποὺ κυλοῦσε ὀρηκτικὰ καὶ σχημάτιζε καταρράκτη φωτισμένον ἀπὸ τοὺς ἀπαλούς εἰρηνικούς χρωματισμούς ἐνός οὐρανοῦ τόξου καὶ πὼς στίς ὄχθες του πετοῦσαν παίζοντας οἱ πεταλοῦδες μὲ συνοδεία τους τὸ κελάρημα τῶν ἠθροινῶν.

Καὶ ὅταν μὲ τὸ μαγικὸ του ραβδί καλεῖ τίς δυνάμεις τοῦ πλῆθους—χορῶδες καὶ ὀρχήστρες—νὰ τὸν ὀκολουθήσουν δανειζόντάς του τίς μουσικῆς τους ἀναδημιουργικῆς ἰκανότητες, μᾶς ἀφίνει νὰ ριζοῦμε τὰ βλεμματὰ μας καὶ σ' ἄλλα θαυμάσια μουσικὰ τοῦ πνευματικοῦ κόσμου. Οἱ σύγχρονοι συνάδελφοί του τὸν γαυρετίζουμε στὰ πρῶτα του βήματα στὸν κόσμῳ τῆς τέχνης, ὅπου ἴσως τὸν περιμένουν καὶ πηγές, ἀναμφισβήτητα ὅμως καὶ κλῶνὸς δάφνης καὶ φοινίκων.

Ἐμεῖς τὸ βροντοφωνοῦμε: «Γεῖα χαρὰ σου «πολεμιστῆς!» Κάθε ἐποχὴ δημιουργεῖ τοὺς δεσμοὺς καὶ συσφιγγεῖ μεταξὺ τους σὲ μουσικῆς συμπαχίαις τὰ συγγενῆ πνεύματα. Σεῖς ὅλοι ποὺ ἀνήκετε σ' αὐτὰ κλείστε στερεώτερα τὸν κύκλο ἔτσι ποὺ ἡ ἀλήθεια τῆς τέχνης νὰ ἀκτινοβολῇ ὀλοένα λαμπρότερα, σκορπιζόντας γύρω τῆς παντοῦ τὴ χαρὰ καὶ τὴν εὐλογία. . . .